

Сумний вертався похід із тілом геройського короля Юрія. Сумний увіходив у ворота міста Львова.

Вийшли назустріч обидва сини, князі Андрій і Лев. Вони знали вже про лицарську смерть батька, бо тисяцький Іван Дмитрович із невеличким відділом дружинників гнався спішно наперед, щоб підготувати князів на сумну зустріч. З похиленими головами ждали князі Андрій і Лев на воротах Львова, аж поки віз із тілом короля-батька не вїхав перекидним мостом у стіни, міста.

Король був накритий дорогою паполомою. Князь Андрій дав знак, щоб спинити віз. Спинили. Відкрили паполону. Король Юрій лежав, мов спав. Рана на чолі була вмика й замкнута перев'язкою. Довга сива борода стелилася по панцері, руки були схрещені на грудях.

Обидва князі припали до батькових рук, стали їх цілувати. Потім підвелися, князь Андрій дав наказ везти тіло короля Юрія в долішній княжий терем.

На другий день зложили тіло в єпископській церкві, та почалися похоронні обряди.

Четвертого дня похоронили короля в гробниці під єпископією.

Коли запечатали гробницю, сказав князь Андрій до князя Льва:

— І так нема вже нашого батька, нема вже короля Юрія Львовича. Брате, виконаймо волю нашого батька! Не ділитимемо нашої держави, князуватимемо обидва разом; будемо в двох тілах одна душа!

І брати подали собі й стиснули руки.

І вернулися в тереми.

Під кінець липня загостив до Львова, на княжий двір рідкий гість — хрестоносець. Львовяни з зацікавленням придивлялися, як три хрестоносці з джурами їхали на великих, опанцерених конях вулицями Львова. Хрестоносці були о залізній зброї, а поверх мали білі плащі, що на них на плечах і на грудях були виткані великі чорні хрести. Дехто з львовян уже успів довідатися, хто це.

— Той, що їде попереду, то свояк наших князів, а називається якимсь так довго — говорив один.

А другий додав:

— Називається Сігегард із Шварцбургу. Його напевно прислав великий магістер хрестоносців, щоб намовити наших князів до якоїсь угоди.

А Сігегард Шварцбурзький справді, тільки звитався, сказав:

— Приїхав я, свояки, відвідати вас і zarazом привожу й листи до вас від нашого великого магістра, Карла Бефарта.

Князь Андрій відповів:

— Велика це честь для нас, що великий магістер славного Хрестоносного Лицарства підтримує звязки з нами.

Сігегард передав листа князям. Вони зараз взяли його читати. Лист був написаний по-латині. Великий магістер і всі німецькі лицарі пропонували князям союз проти татар і всіх ворогів Хрестоносного Лицарства.

Сігегард лишився в князів на довше. У тиждень по його приїзді відбулися лови в тисьменицьких лісах.

Щойно з початком серпня стали вести переговори у Володимирі, а 10 серпня на св. Лаврентія, в вівторок списали умову, теж по-латині, що починалася так: "Андрій і Лев, з Божої ласки князі всієї української землі, Галичини й Володимирії шлють поздоровлення, а після цього воєнного життя бажають слави в небесах"...

Далі писали князі, що це велика честь для них, що можуть заприязнитися з таким славним лицарським орденом. А наприкінці запевняли, що боронитимуть хрестоносців перед татарами і помагати проти кожного противника.

"На це веліли ми написати цю грамоту і привісити наші печатки.

Довершене й дане у Володимирі Р. Б. МСССХVI. у навечеря св. Лаврентія" , кінчалась умова.

Три дні пізніше повіз Сігегард Шварцбурзький грамоту в Кенігсберг.

В 1320 р. в листопаді прибули до Володимира післанці міста Торуня, щоб скласти, з князями Андрієм і Львом торговельну умову. Умову списали саме в річницю смерти короля Юрія.

Татарський хан вельми був невдоволений із цих усіх умов і старався відтягнути князів від злагоди з західними князями, однак всі його зусилля були даремні.

І р. 1323 весною рушив хан з великою ордою походом на Волинь. Та князі не злякалися, вирушили з Володимира з залізними полками проти татар. Були в їх полках і хрестоносці під проводом Сігегарда.

Прийшло до бою під Камінцем. Завзятий бій тривав від ранку до ночі й покінчився перемогою князів Андрія й Льва. Однак обидва князі були важко ранені. Поклали їх на вози і повезли у Володимир під прапорами перемоги. Їхали під опікою Сігегарда. Обидва князі поклались у постіль і вже з неї не підвелися. Від ран, завданих у бою, померли сливе одночасно. Похорони князів відбулися одного дня. Як разом жили й трудилися, так разом їх і похоронили.

Жалували за ними хрестоносці, жалував і польський князь, Володислав Локетко.

Він казав:

— Ці два князі, то був непереможний щит проти татар.

Зажурився стародавній Галич, зажуривея Володимир, бо князі Андрій і Лев не лишили синів.

— Хто тепер засяде на золотокованому престолі Осмомисла й лицарського Романа?

Стали думати галичани, стали думати володимирці, кого їм запросити на князювання.

І по довгих нарадах вирішили:

— Покличімо Болеслава, Тройденового сина, він же ж син сестри наших покійних князів.

Митрополит, грек Теогност, зауважив:

— Він латинської віри, може схоче силувати нас на свою віру.

На це сказав Юрій Лисий:

— Поставимо умову, що мусить прийняти нашу грецьку віру. Не згодиться, то й ми не приймемо його за свого князя.

І поїхало посольство до мазовецького князя Тройдена з єпископом Ходором на чолі. І єпископ Ходір промовив:

— Наші князі не лишили синів, щоб панували в нас, тому ми прийшли просити в тебе, милостивий княже, твого найстаршого сина, Болеслава, на галицького й волинського князя. Одначе ми мусимо поставити одну умову: князь Болеслав має прийняти грецьку віру, щоб був одновірний із підданими своїми.

Князь Тройден відповів:

— Коли син згодиться на ці умови, то я не маю нічого проти цього.

Болеслав погодився на всі умови.

У Львові Болеслав прийняв грецьку віру і прибрав собі друге ймення Юрій на память про материного батька, короля Юрія. Зі Львова переїхав князь Юрій у Володимир.

І тут вітали його радо, як унука короля Юрія.

Та він радніше й частіше перебував у Львові, хоча Львів не мав такого вигідного княжого терему, як Володимир.

Тут були й щиро прихильні йому бояри: тисяцький Дмитро Детько, дворецький Бориско Кракуля, Васько Кудринович, Хотко Єромирич і інші. Навіть галицький єпископ Ходір, що жив у Львові, прихильніше відносився до князя, як володимирське вище духовенство.

Не подобалося те Володимирцям, що князь до Володимира тільки немов заглядав, а здебільша сидів у Львові. І вони вкінці явно зажадали, щоб князь сидів бодай половину року у Володимирі. Князь Юрій обіцяв їм це, і уже останні місяці 1325 р. перебув у Володимирі.

Туди прибуло до нього посольство великого магістра хрестоносців Вергнера, щоб відновити умову, що її уклали були з Князями Андрієм і Львом. Князь Юрій Болеслав прийняв їх щиро і велів написати латинську грамоту, в якій обіцяв задержати з хрестоносцями приязні взаємини так, як вдержували його прапрадід, король Данило Романович, прадід, князь Лев, і дід, король Юрій.

Галицькі бояри, а найбільш тисяцький Дмитро Детько, намовляли князя Юрія, щоб женився.

Дмитро Детько радив князеві:

— Княже, сватай дочку князя Гедимина, Офку. Так і з Литвою будеш у мирі, і з Польщею, бо старша дочка за польським королевичем, Казимиром Локетковичем.

І князь послухав ради Дмитра Детька і засватав Гедиминову дочку, Офку, що при хресті дістала ймення Євфимії.

Ішли роки за роками. Князь Юрій дбав про заселення городів, про розвиток промислу й торгівлі, і тому спроваджував багато чужинців. Це не всім подобалося.

Вони думали, що князь хоче заводити латинську віру, а він мріяв тільки про відновлення унії з Римом.

Це негодування старалися скріпити сусіди, що ласим оком дивилися на багаті галицько-волинські землі. Вони пильно дбали, щоб ворохобити

населення проти князя, бо знали, що тоді держава занепаде і легше її буде зайняти.

Князь Юрій поїхав у квітні до Володимира, щоб там відсвяткувати Великдень, що в 1340 р. припадав на 16 квітня. Дня 6 квітня був уже князь Юрій у Володимирі. Зараз на другий день справив володимирський тисяцький Юрій Лисий пир у честь князя. І на цьому пирі хтось, насланий ласими сусідами, всипав непомітно князеві до чаші вина отрути. Отрута була така сильна, що князь відразу впав неживий.

Так нещасна п'ятниця 7 квітня 1340 року принесла кінець Галицько-Волинського князівства.

Ще й похорон князя в Володимирі не закінчився, як уже появився король Казимир у Львові, а мадярське військо в Карпатах. Але правитель галицької держави Дмитро Детько не стратив голови. Післав негайно по татарську поміч. На цю вістку король Казимир хутко вернувся у свій Краків.

Ще якийсь час трималися львівські бояри під проводом Дмитра Детька. З того часу походить і Дмитріївський дзвін, вилитий у 1341 році, який досі висить у соборі св. Юра у Львові.